

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku P. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od P. T. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 24 lipca 2019 r. oddalił apelację skarżącego wnioskodawcy P. T. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 30 czerwca 2017 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w P. z 23 września 2016 r., odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Wnioskodawca pracował w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w P. jako ślusarz, kowal, pracownik gospodarczy. Decyzją z 7 sierpnia 1995 r. stwierdzono u niego chorobę zawodową – zawodowe uszkodzenie słuchu. W 2016 r. wnioskodawca przeszedł na emeryturę. Skarżący złożył wniosek o rentę w

związku z chorobą zawodową, zaś pozwany na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej o braku niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową odmówił spornego świadczenia decyzją z 23 września 2016 r.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy: laryngologa, kardiologa, ortopedy, neurologa, psychiatry, na podstawie których rozstrzygnął, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe o dokumentację medyczną i opinię biegłego otolaryngologa. Ustalił, że pogorszenie słuchu po okresie narażenia na hałas ponadnormatywny nie ma u odwołującego związku z orzeczoną chorobą zawodową. Wobec jednoznaczności opinii biegłych nie było podstaw do powoływania w sprawie kolejnych biegłych. Wnioskodawca od wielu lat nie był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, a miał do niej prawo jedynie od 1 kwietnia 1998 r. do 30 kwietnia 2001 r. Starania o świadczenie na dalszy czas skończyły się odmową jego przyznania i uznaniem, że w ogóle nie jest niezdolny do pracy. Stan narządu słuchu wobec braku narażenia od 20 lat na ponadnormatywny hałas, uległ pogorszeniu bez związku z chorobą zawodową.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz przepisów postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zarzucono, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W argumentacji odwołano się do wyroku Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2010 r., I UK 338/09 (także do wyroku z 2 lutego 2000 r., II UKN 351/99) i poczynionych bardzo istotnych stwierdzeń wiedzy medycznej co do niedosłuchu, kiedy już powstanie on w związku z chorobą zawodową. W szczególności, „że uszkodzenie słuchu przez ponadnormatywny hałas środowiska pracy jest trwałe i nie ulega pogorszeniu w okresie późniejszym (...); zgodnie z wiedzą medyczną uszkodzenie słuchu spowodowane narażeniem na hałas powstaje w okresie działania tego narażenia, jest nieodwracalne i nie postępuje w okresie po ustaniu narażenia”. Skoro u odwołującego bezspornie stwierdzono uszkodzenie słuchu w związku z chorobą zawodową w stopniu powodującym niezdolność do pracy, to stan ten nadal istnieje. Także opinia biegłej w tej sprawie

potwierdza, że niedosłuch u odwołującego uległ pogorszeniu od czasu choroby zawodowej (...). W sprawie konieczne było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w zakresie ustalenia związku między stwierdzonym u odwołującego zawodowym uszkodzeniem słuchu z 1995 r., wykonywaniem pracy w tych samych warunkach przez okres kolejnych 3 lat, a następnie orzeczoną niezdolnością do pracy w związku z chorobą zawodową od 1998 do 2001 r. i wpływem – związkiem na stan niedosłuchu w 2018 r. W opinii natomiast pominięto wpływ tego okresu na stan niedosłuchu i odniesiono do okresu 2003 r., kiedy nie było już narażenia na ponadnormatywny hałas. Potwierdzono jednak, iż niedosłuch odwołującego uległ pogorszeniu od czasu orzeczenia choroby zawodowej. W świetle powyższego oczywistym jest niezaprzeczenie istnienia choroby zawodowej – niedosłuchu w stopniu powodującym niezdolność do pracy od 1998 r. do chwili obecnej (...).

Pozwany wniósł o odrzucenie względnie o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nie podważa zastosowania art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, gdyż w sprawie ustalono, że częściowa niezdolność do pracy nie jest spowodowana chorobą zawodową, a ściślej, że gorszy stan słuchu nie wynika z choroby zawodowej. Takie są ustalenia faktyczne, na których oparto zaskarżony wyrok i one zdecydowały o nieprzyznaniu renty z tytułu choroby zawodowej.

Art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy „może być stosowany, gdy choroba zawodowa jest istotną przyczyną częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, co oznacza, że bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby. Taki stan rzeczy istnieje niewątpliwie, gdy choroba zawodowa sama powoduje uszczerbek na zdrowiu uzasadniający zakwalifikowanie pracownika jako częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy. Zachodzi on jednak również wówczas, gdy sama choroba zawodowa nie uzasadnia uznania pracownika za częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy, jednakże bez wynikającego z niej

uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby, ponieważ pozostałe przyczyny niezdolności, np. inne choroby, nie wystarczają do jej powstania. W takim przypadku, stopień w jakim choroba zawodowa przyczynia się do niezdolności nie ma znaczenia, ważne jest to, że przesądza ona o wystąpieniu niezdolności do pracy, stanowiąc jej istotną przyczynę” - wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2008 r., I UK 147/08.

Warunek istotności przyczyny potwierdza też powołany we wniosku o przyjęcie skargi wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2010 r., I UK 338/09. W wyroku tym wskazano, że prawidłowe rozumienie i stosowanie art. 6 ust. 1 pkt 6 winno uwzględniać ustalenie czy choroba zawodowa w postaci uszkodzenia słuchu wywołanego działaniem hałasu stanowi istotną przyczynę niezdolności do pracy skarżącego.

Uprawnione jest zatem stwierdzenie, iż ustalona choroba zawodowa nie zawsze jest równoznaczna z niezdolnością do pracy. Taka jednak sytuacja występowała w przypadku skarżącego po okresie pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w latach 1998 -2001 w związku z chorobą zawodową.

Postępowanie dowodowe prawidłowo miało zatem na uwadze kwestię, czy aktualnie, w chwili wniosku, choroba zawodowa była istotną przyczyną częściowej niezdolności do pracy. Udzielona przez biegłych odpowiedź jest negatywna.

W tej sprawie ustalono u skarżącego częściową niezdolność do pracy, co nie oznacza, że jest skutkiem choroby zawodowej. W tym wyraża się różnica między rentą z ogólnego stanu zdrowia i rentą z tytułu choroby zawodowej. Nie wystarcza bowiem utrata co najmniej w znacznym stopniu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, gdyż wymaga się, iżby choroba zawodowa stanowiła istotną przyczynę niezdolności do pracy.

Takie wnioskowanie ma też uzasadnienie w art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach, który stanowi podstawę prawną niezdolności do pracy w związku z art. 17 ustawy wypadkowej. Nie każdy groszy stan zdrowia jest równoznaczny z częściową niezdolnością do pracy. Znaczenie ma dopiero utrata zdolności do pracy co najmniej w znacznym stopniu (art. 12 ust. 3 ustawy). Utrata zdolności do pracy w mniejszym stopniu nie powoduje więc niezdolności do pracy.

W sprawie decydują zatem ustalenia stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok. Podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie może być oparta na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Granicę ustaleń stanu faktycznego dla Sądu Najwyższego stanowi postępowanie przed sądem powszechnym zakończone prawomocnym wyrokiem. Wynika to z ograniczeń przyjętych w art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Nie można więc oceniać zarzutów skarżącego z pominięciem ustaleń Sądu powszechnego, że pogorszenie słuchu po okresie narażenia na hałas ponadnormatywny nie ma u odwołującego związku z orzeczoną chorobą zawodową.

Sąd powszechny mógł uznać sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia, wówczas nie prowadzi dalszego postępowania dowodowego. Art. 217 §3 k.p.c. stanowił, że sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Skarżący nie zarzuca naruszenia tego przepisu. Sąd oparł ustalenia na kilku opiniach biegłych, w tym na ustaleniu, że niedosłuchu u skarżącego nie można obecnie wiązać z orzeczoną w 1995 r. chorobą zawodową – zawodowym uszkodzeniem słuchu, lecz z postępującymi procesami samoistnymi, wewnątrzustrojowymi, związanymi m.in. z wiekiem oraz schorzeniami somatycznymi.

Przeciwnie twierdzenie wniosku rozmija się z ustaleniami faktycznymi w sprawie, które oparte są na fachowej wiedzy medycznej biegłych. Zarzuty wniosku nie podważają ustaleń stanu faktycznego sprawy.

Ustalenie o braku pogorszenia słuchu ze stwierdzoną w 1995 r. chorobą zawodową nie jest sprzeczne z brakiem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową po 2001 r. i wykonywaniem pracy do przejścia na emeryturę w 2016 r.

Na etapie przedsądu nie ocenia się zarzutów podstaw kasacyjnych, gdyż stanowią odrębną część skargi (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) i nie składają się na podstawę przedsądu ani na jej uzasadnienie.

Z tych motywów orzeczono na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz stosowanych do odpowiedzi na skargę kasacyjną § 9

ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.